

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ТА АКсіОЛОГІЧНИЙ ПІДХОДИ У ЗАРУБІЖНІЙ ПЕДАГОГІЦІ

У сучасній педагогічній науці найбільш продуктивним підходом для вирішення завдань підготовки сучасного фахівця визнається компетентісний підхід, в центрі уваги якого знаходиться взаємозв'язок очікувань майбутньої професійної діяльності з функціональними характеристиками суб'єктів цієї діяльності (Н. Сергєєв). Модель професіонала вибудовується як набір компетентностей, які дозволяють ефективно здійснювати реальну виробничу діяльність. Під професійною компетентністю розуміється особлива форма організації професійних знань, умінь, навичок та якостей, що забезпечує можливість прийняття ефективних рішень у різних виробничих ситуаціях у певній професійній галузі.

Разом з тим, формування майбутнього фахівця неможливо без звернення до цінностей, механізмів і технологій перетворення суспільних цінностей в особистісні. Цінності визначають змістовну основу професійної освіти, де освітній процес – це не проста трансформація знань, а озброєння індивіда “методологією творчого перетворення світу” (В. Шукшунов), всебічний розвиток і саморозвиток особистості, формування її творчого потенціалу (Г. Балл, О. Бондаревська, С. Гончаренко, Є. Демиденко, І. Зязюн, Н. Ничкало, М. Романенко, В. Шубін та ін.) Отже, зростає роль аксіологічного підходу в сучасному освітньому процесі, який висуває розкриття цінностей як сутнісних сил особистості, її інтелектуального, морального, творчого потенціалу в якості пріоритетного завдання професійної освіти.

Освіта, орієнтована на формування компетенцій (*competence-based education*), зародилася у 60-70-х рр. минулого століття у США. Вперше поняття “компетенція” в освіті було запропоновано професором Массачусетського університету Н. Хомським у ході дослідження проблеми

підвищення ефективності навчання мовної грамотності (1965 р.). З того часу поняття “компетенція” і “компетентність” починають широко використовуватися у педагогічній науці і практиці, а з 90-х рр. ХХ ст. компетентнісний підхід стає одним із провідних.

Аналіз компетентнісного підходу в країнах Євросоюзу і США показує, що у розвинених країнах під компетентнісним підходом розуміють побудову навчального процесу з позицій розвитку особистості, через мотивацію її саморозвитку. Результати впровадження компетентнісного підходу за кордоном доводять, що даний підхід найбільшою мірою відповідає вимогам, які висуваються до випускників систем загальної та професійної освіти, з боку особистості, роботодавців, держави, соціуму в цілому.

У світовій освітній практиці компетентність виступає в якості центрального поняття, оскільки об'єднує інтелектуальну та практичну складові освіти, і вміщує три найважливіші складові:

- знання як розуміння, тобто теоретичні знання у певній академічній галузі, здатність знати і розуміти (когнітивний компонент компетенції);
- знання як дія, тобто практичне й оперативне застосування знань у конкретних ситуаціях (практичний, операційний компонент компетенції);
- знання як буття, тобто виховання системи цінностей як невід'ємної частини світосприйняття й співіснування у соціальному контексті (аксіологічний компонент компетенції).

Таким чином, вже у характеристиці поняття “компетентність” закладається аксіологічний компонент, а тому доцільно говорити про взаємодію аксіологічного і компетентнісного підходів у професійній підготовці спеціалістів будь-якого профілю. Адже, суспільство інформаційних технологій, зацікавлене в тому, щоб його громадяни були здатні самостійно, активно діяти, приймати рішення в умовах постійно зростаючого обсягу інформації, гнучко адаптуватися до мінливих умов життя.